

tekst • Daan Meijer
beeld • Archief BAART

DE ONTREGELLEN DE JONGENS VAN BAART

In sociëteit Olofspoort werd 55 jaar geleden het mannendispuut BAART opgericht. De leden manifesteerden zich als schrijvers, met Gerard Reve als hun beschermheer. Minstens de helft van dit zestienkoppige clubje verdiende zijn sporen in de media.

Februari 1963 komt een vijftal Amsterdamse studenten bij elkaar en richt het dispuut BAART op. Ze zijn geen lid van het Amsterdamse Studenten Corps of een van de andere studentenverenigingen die binnen de verzuilde maatschappij passen. Hun vereniging is Olofspoort, een club met een zogenaamd alternatief karakter. Deze studentensociëteit staat open voor zowel vrouwen als mannen en zegt wars te zijn van het studentikoze karakter van de andere verenigingen. Volgens de overlevering is er duidelijk sprake van politiek engagement onder de leden. Olofspoort bestaat slechts negentien jaar, van 1951 tot 1970, maar vergeten is de club nog lang niet. De oud-leden zijn daar met hun jaarlijkse reünie in september debut aan, net als het in 2001 verschenen boek *Vierhoede van een andere tijd. Bloei en teloorgang van Studenten Sociëteit Olofspoort van Inez van Eijk*. En nu heeft BAART zijn eigen boek: Het dispuut BAART. Hoe 16 Amsterdamse studenten vanaf 1963 wel even de media zouden veroveren.

Het clubje dat BAART was bleef klein: zestien leden telt het uiteindelijk. In het begin zijn dat er achttien, maar een tijdje getoeryd en een ander vertrek met de noorderzon. De officiële naam is eigenlijk 'Oefening Baar Kunst', maar BAART bekt gewoon

Met 'nuffige dames' is een dispuut maar een 'kleinburgerlijk gedoe'

beter. Dit jaar bestaat het dispuut 55 jaar en naar aanleiding daarvan is het herdenkingsboek verschenen. Dat is niet zo vreemd als je leest wie er in BAART zitten. De helft van de leden zou je kunnen rekenen tot het legioen Bekende Nederlanders, althans tot het

Olofspoortmagazine *Bikkelacht* en de goetmakle foto van de Plee Meid

legioen waarvan we zeggen: 'Oh ja, een bekende naam, maar wie is dat ook alweer?' Om er een paar te noemen: John Jansen van Galen, Jan Donkers, Bert Vuijsje, Gaus Luijters en Roger Proper; in de wereld van de media geen onbekenden.

In het eerste deel van het boek beschrijft John Jansen van Galen (journalist en tot voor een paar jaar gedeeltelijk presenter van *Met het Oog op Morgen*) de mannen van BAART. Terwijl veel andere dispuuten van Olofspoort gemengd zijn, is er bij BAART geen plaats voor vrouwen. De oprichters kiezen daar bewust voor: met 'nuffige dames' is een dispuut maar een 'kleinburgerlijk gedoe'.

Zij kunnen het weten want een paar dagen voor de oprichting van BAART stappen zij uit het gemengde dispuut Ping Wong. In de statuten komt dan ook te staan: 'Het dispuut is ongemengd.' Jansen van Galen probeert ook een paar gemeenschappelijke kenmerken van de leden te geven: op één na zijn zij geboren tijdens de Tweede Wereldoorlog, dus geen babyboomers. Voor veel jongens is het niet vanzelfsprekend dat zij kiezen voor een universitaire studie. De meeste ouders van hen hadden niet gestudeerd. En ook Amsterdam schrikt af. Niet iedereen komt uit een rood net. De helft van de BAART-leden studeert aan de 'Zevende', de politiek-sociale faculteit, die vlak na de oorlog wordt opgericht.

Uiteindelijk zal meer dan de helft van alle BAART-leden zijn bij behalen. Jan Donkers (popjournalist en Amerika-kenner) is de laatste: in 2005 behaalt hij het doctoraal examen in de studie Geschiedenis. De leden komen bij elkaar op de sociëteit en tijdens dispuutavonden bij de mannen thuis. Favoriete locatie is het souterrain van Herengracht 175, het huis van dispuutlid Fridolf Laroo en zijn moeder. Daar zijn kratten bier en zakken chips; verder geen programma. In de herinnering van de leden wordt er tijdens deze avonden gewoon wat gekletst over actuele zaken, met name over literatuur en muziek. Politiek is veel minder een issue. Regelmatig komen er ook gegadigden voor het lidmaatschap van BAART langs. Zo'n kennismakingsavond is vaak niet gezellig, voor het aspirant-lid dan. Men wordt onderzocht en langs de culturele meelut van het dispuut geleegd: heel veel uitingen zijn fout, maar bijvoorbeeld de Rolling Stones, jazz en Gerard Reve zijn goed. Je blijft niet onopgemerkt als je uit *De Avonden* kan citeren. Zulke avonden leveren niet veel nieuwe leden op. Er wordt in het boek met enige gêne op teruggekeken. Het besef is er dat een kennismakingsavond bij BAART misschien meer dan gewenst lijkt op een fleurronde, het equivalent ervan bij het Amsterdams

Studenten Corps. Eenmaal volgroeid tot een club van zestien manifesteerden de leden van BAART zich als schrijvers. Ze publiceren in *Kaas en Brood* en *Bikkelacht*, de clubbladen van Olofspoort. En al snel komen hun artikelen in *Propria Cures*, *Huizeek* en *Vrij Nederland*. Ze pakken van alles op. In *Het dispuut BAART* is een uitgebreide selectie opgenomen van artikelen die door de BAART-leden zijn geschreven. Het boek is thematisch gerangschikt: jeugdsentiment, cultuur en studentenleven komen aan bod; net als hun eigen daden. BAART valt op, binnen Olofspoort, maar al snel ook

Je blijft niet onopgemerkt als je uit De Avonden kan citeren

daarbuiten. Gerard Reve wordt gevraagd als beschermheer en accepteert de uitnodiging. Als het BAART-team voertbalt is journalist Nico Scheepmaker scheidsrechter. Op een foto van dat voetbalteam staat de beschermheer ook, maar dan als coach. Nog bekendwerd het dispuut door de arrestatie van drie BAART-leden wegens belediging van prinses Beatrix. In de aanloop naar het huwelijk van Beatrix met de Duitser Claus von Amsberg plaats de redactie van

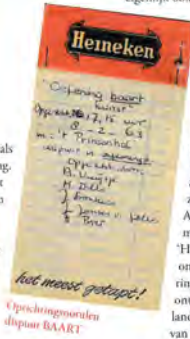

Vierhoede van BAART, rechts beschermheer Gerard Reve

Olofspoortmagazine *Bikkelacht* en foto van een dame die verdacht veel op Beatrix lijkt. De dame heeft weinig kleren aan en wordt aangeprezen als de Plee Meid.

De redacteurs en tegelijk ook BAART-leden Roger Proper (later hoofdredacteur van filmblad *Sloop* en scenarioschrijver van *Goede Tijden, Slechte Tijden*), Frits Boer (emeritus-hoogleraar Kinder- en jeugdpsy-

chiatric) en Hans Knegtmans (docent Psychologie aan de Universiteit Leiden en thrillerrecensent voor *Het Parool*) worden opgepakt. De studenten zinnen een paar dagen in voorarrest. Knegtmans ontloopt vervolging want hij maakt voor het verschijnen van het gewraakte nummer al geen deel meer uit van de redactie. Boer en Proper worden veroordeeld tot drie weken gevangenisstraf en brengen een deel van de zomer van 1967 in relatieve afzondering door. De publicatie van de bewuste foto en de arrestaties zijn mede de reden dat de oud-leden van Olofspoort tegenwoordig vaak als prototype van de links-angehauchte student worden gezien. Klopt dat beeld eigenlijk ook voor de leden van BAART?

Chipschermingronde dispuut BAART

Zoals gezegd wordt er tijdens de dispuutavonden niet veel over politiek gesproken. Alle leden afficherden zich als 'politiek niet geïnteresseerd', maar als studentenactivist Ton Regtien (geen lid van Olofspoort) de Studententalk-beweging opricht, melden de meeste mannen van BAART zich aan als lid. Een paar nemen zitting in de ledenraad van de ASVA. Maar zodra er vergaderd moet worden haakt BAART af: 'Het was nooit serieus bedoeld. Zo ongelukkig saai: al die vergaderingen', aldus Frits Boer. Nieuwe ontwikkelingen binnen de Nederlandse politiek, zoals de opkomst van Nieuw Links binnen de PvdA en

de oprichting van D66, worden als te pretentieuze en humorloze zaken afgedaan.

Wereldverbeteraars als Hippiërs en Kabouteren behouden niet tot de inner circle van BAART. Jansen van Galen geeft in zijn beschouwing aan dat ook het koningshuis niet echt onderwerp van discussie is.

Hoogje vinden de mannen wat van de rituelen en het overbullaige karakter. Het huwelijk van Beatrix met een Duitser lijkt niet het gesprek van de dag te zijn geweest bij BAART. De publicatie van de kroonprinses als pin-up (overigens een look-a-like uit een Engels blaadje) moet gezien worden als pesten. En niet het Koninklijk Huis is het lijdend voorwerp, het is de samenleving zelf die op de hak wordt genomen. Voor BAART is daar een wereld te winnen. En die wereld verover je via de media; niet via overlegstructuren en politieke manifesten. De leden van BAART zijn eerder een stelletje ontregelende jongeren dan wereldverbeteraars. Alles wat de gevestigde macht woestel wordt op de hak genomen. Misschien kun je het reilen en zeilen van BAART toen deels vergelijken met de rol van Geen Soj anno 2018. Ontregelen is van alle tijden; maar dat wat ontregeld moet worden verschilt. ●

Het dispuut BAART. Hoe 16 Amsterdamse studenten vanaf 1963 wel even de media zouden veroveren werd gepresenteerd op 8 februari 2018, 55 jaar na de oprichting van het dispuut. Het boek is mede mogelijk gemaakt door BAART-lid Jos Faber, die daartoe een gift aan het Amsterdams Universiteitsfonds deed. In het Museumcafé aan de Oude Turfmarkt, waar de presentatie plaatsvond, overhandigde Frits Boer tevens het archief van het dispuut aan Martje van Rooij, hoofdconservator Bijzondere Collecties. *Het dispuut BAART. Hoe 16 Amsterdamse studenten vanaf 1963 wel even de media zouden veroveren*. Samenstelling: Frits Boer, John Jansen van Galen en Bert Vuijsje. Uitgever: Amsterdam University Press.